

مقاله مروری

چگونه یک سخنرانی فعال ارائه دهیم؟

صدیقه فلاح*، سیده انسیه میرحجتی*

*کارشناسان مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه علوم پزشکی گیلان

چکیده

سخنرانی روش مناسبی برای تدریس به دانشجویان در بسیاری از شرایط است. مشروط به رعایت مراحل سخنرانی و درگیر نمودن دانشجویان فعالیت‌هایی نظیر نت برداری از سوی دانشجو، تشکیل گروه‌های کوچک، تقسیم دانشجویان کلاس به گروه‌های دو نفره جهت همفکری، پرسش و پاسخ‌های ساده، مناظره و مطالعات موردی، استفاده از وسایل سمعی و بصری فرصتی برای دانشجو ایجاد می‌کند تا بر روی مطالبی که استاد ارائه می‌دهد تمرکز نماید. همچنین فعالیت‌هایی مانند آزمون‌های کوتاه، فنون ارزیابی کلاس، تمرینات خلاصه‌سازی و آزمون‌های کاربردی می‌تواند برای جمع‌بندی و اختتام سخنرانی به کار روند. این فعالیت‌ها بازخوردی از میزان درک دانشجو از درس و تکالیفی که بر عهده خواهد داشت یا آنچه که در جلسه آینده ارائه خواهد شد فراهم می‌نماید.

مقدمه

سخنرانی یکی از روش‌های کلاسیک آموزش با سابقه‌ای بس طولانی است که معمولاً در آموزش پزشکی برای انتقال دانش انتزاعی و در جایی که اختلاف سطح علمی بین سخنران و شنونده وجود دارد مورد استفاده قرار می‌گیرد (۱). به دلیل قابلیت انطباق آن با بسیاری از اهداف آموزشی در صورتی که به طور صحیح به کار رود، می‌توان از آن در آموزش پزشکی به ویژه در سال‌های اولیه دوره پزشکی عمومی که تاکید بر مباحث تئوری می‌باشد استفاده نمود (۲).

در گذشته سخنرانی به منظور ارائه مفاهیم به طور شفاهی از طرف استاد و یادگیری آن‌ها از طریق گوش کردن و یادداشت برداشتن از طرف فراگیر به کار گرفته می‌شد. ولا (vella) سخنرانی را به عنوان ارائه رسمی محتوا توسط استاد به منظور یادگیری بعدی و یادآوری در امتحانات توسط دانشجویان تعریف و ریلی (ruyle) سخنرانی را به عنوان نمایش شفاهی محتوای آموزشی توصیف می‌نماید (۳ و ۴). البته طبق این

نویسنده مسئول: صدیقه فلاح، کارشناس مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه علوم پزشکی گیلان

S_falah_b@yahoo.com

تعاریف سخنرانی با چالش و محدودیت‌هایی به شرح ذیل مواجه می‌گردید:

- غیرفعال بودن فراگیران
- کسالت‌آور شدن آموزش
- مناسب نبودن برای آموختن مهارت‌های عملی
- عدم بازخورد به سخنران
- نیاز به مهارت کلامی زیاد
- ارتباط یک طرفه
- دخالت‌نظر شخصی استاد در ارائه محتوا (۴).

اما امروزه این روش تغییرات زیادی کرده است و از آن به عنوان روشی برای سوق دادن دانشجو به سمت تفکر، به کارگیری دانش قبلی، تعامل با سایر دانشجویان و ایجاد زمینه برای یادگیری‌های بعدی به کار گرفته می‌شود که البته کلاس درس را برای دانشجو جذاب‌تر و لذت‌بخش‌تر خواهد نمود (۲). این نوع سخنرانی که به عنوان سخنرانی فعال نامیده می‌شود با استفاده از فعالیت‌های کوتاه‌مدت، دانشجو را درگیر نموده و کارایی بخش‌های سخنرانی را افزایش می‌دهد (۵). به عبارت

تا فراگیر شخصاً به صورت پویا به بررسی و جستجوی علوم بپردازد (۹).

صدیق پور و همکاران نیز در سال ۱۳۸۶ در تحقیق خود با عنوان سخنرانی تعاملی نشان دادند که دانشجویان از روش سخنرانی برنامه‌ریزی شده در جهت رسیدن به اهداف آموزشی جلسه و تعامل بیشتر استقبال می‌کنند (۱۰).

با وجود روش‌های نوین آموزش، روش سخنرانی می‌تواند موثر باشد به شرط این که در جهت بهبود آن کوشیده و همگام با تغییرات ارتقاء یابد. در این مقاله سعی شده ویژگی‌های سخنرانی موثر ارائه گردد تا اساتید، معیاری جهت ارزیابی روش سخنرانی خود داشته و با مقایسه آن در جهت بهبود کاستی‌ها گام بردارند تا فرایند یادگیری به صورت اثربخش انجام گیرد.

مراحل اجرای سخنرانی فعال

سخنرانی فعال با هر عنوانی که شناخته شده باشد (برنامه‌ریزی شده، تغییر شکل یافته، شکسته شده، تعاملی) دارای مراحل اجرایی ذیل است که رعایت نکات مورد اشاره در هر مرحله می‌تواند در ارائه بهتر آن و دستیابی به اهداف آموزش موثر باشد:

مرحله اول: آمادگی برای سخنرانی

مهارت لازم برای یک سخنرانی اثربخش در واقع آماده کردن سخنرانی است نه ارائه آن. مسلماً نحوه ارائه نیز از اهمیت بسزایی برخوردار است اما بدون یک ساختار روشن که بر مثال‌ها و نکات کلیدی تاکید داشته باشد، سخنرانی تنها برای مدتی کوتاه، موثر خواهد بود. علاوه بر این اگر استاد بر نقاط ضعف و قوت خود و شرایط کلاس آگاه باشد می‌تواند به سمت کاستن ضعف‌ها در طی فرایند آماده‌سازی سخنرانی گام بردارد. در این مرحله فهرستی از سوالات ذیل می‌تواند به عنوان یک تمرین کوچک ذهنی از نحوه شروع سخنرانی، نکات مهم آن و نتیجه کار مفید باشد (۱۱).

- آیا در سخنرانی از وسایل آموزشی استفاده خواهد شد؟
- آیا وسایل سمعی و بصری مورد نیاز در دسترس می‌باشند؟
- آیا اگر کاربرد آن‌ها به وسیله شخص دیگری انجام می‌گیرد آن شخص آماده و حاضر است؟
- سوالات اصلی سخنرانی کدام است؟
- از دانشجویان انتظار دارید چه چیزی را بیاموزند؟
- دانشجویان چه نکاتی را از مطالب آموخته شده درک کنند؟
- از چه روش‌های سخنرانی استفاده خواهد شد؟

دیگر سخنرانی فعال به آن دسته از سخنرانی‌هایی گفته می‌شود که استاد حداقل یک بار در کلاس، سخن گفتن را قطع می‌کند و به دانشجویان مجال می‌دهد که در یک فعالیت شرکت نمایند و مستقیماً با آن موضوع درگیر شوند. این فعالیت‌ها باعث می‌شوند دانشجویان مطالب را زودتر یاد گرفته و به کار گیرند، یا یک پیش‌زمینه‌ای از مطالب سخنرانی بعدی داشته باشند. هم‌چنین سعی دارد با استفاده از تکنولوژی جدید تبادل رو به افزایشی بین استاد، دانشجو و محتوا به وجود آورد (۶).

در این رابطه مطالعات متعددی انجام شده است از جمله ونزل Wenzel در سال ۱۹۹۹ دریافت هر چه سخنرانی طولانی‌تر باشد دانشجویان مطالب کمتری را در پایان کلاس نت‌برداری می‌کنند. هم‌چنین کلاس‌هایی که به ازای هر سخنرانی دوازده تا هجده دقیقه‌ای، به مدت ۲ تا ۳ دقیقه از تکنیک تفکر گروهی استفاده می‌کنند نسبت به کلاس‌هایی که در آن سخنرانی بدون استفاده از تکنیک گروهی ارائه شده است، دانشجویان مطالب بیشتری را مستقیماً بعد از آن کلاس و ۱۲ روز بعد از آن کلاس به خاطر دارند (۷).

والترز Walters در سال ۱۹۹۹ بیان می‌کند اگرچه موسسات آموزشی به سمت کاهش ساعات سخنرانی و ارائه تدریس به شکل حل مسئله و گروه‌های کوچک پیش می‌روند ولی این دو با هم در ارتباطند و یکدیگر را پوشش می‌دهند و تلفیق این دو می‌تواند برای دوره فیزیوپاتولوژی به کار گرفته شود. هم‌چنین دانشجویان در روش سخنرانی که همراه با بحث می‌باشد به خوبی پاسخ‌گوی سوالات بوده و دچار چالش نمی‌شوند (۸).

حاجی آقاجانی و همکاران در سال ۱۳۸۶ در تحقیق خود با عنوان روش‌های موثر بودن سخنرانی در آموزش از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی سمنان به این نتیجه دست یافتند که سخنران ماهر می‌تواند بصیرت و آگاهی فراگیر را بالا ببرد و او را برای مطالعه، تفکر و مباحثه برانگیزد هم‌چنین صدای رسای سخنران و توجه کردن به تک تک فراگیران ضمن بیان هدف‌های دقیق درس با بکار بردن مثال‌های مناسب، استفاده از مطالب جدید، تاکید بر نکات کلیدی، بهره‌گیری از وسایل کمک آموزشی، معرفی منابع مناسب، پاسخ‌گویی به سوالات و ارائه خلاصه‌ای از مطالب می‌تواند علاقه فراگیران را برای تفکر، درک و بحث در مورد موضوع سخنرانی و یادگیری بیشتر کرده و در آنان ایجاد انگیزه نماید

فعالیت‌هایی نظیر نت‌برداری از جانب دانشجو، فنون پرسش و پاسخ، تشکیل گروه دوتایی جهت هم‌فکری و مطالعات موردی، فنون ارزشیابی کلاس، ایفای نقش، استفاده از وسایل سمعی و بصری، ایجاد گروه‌های کوچک در کلاس و استفاده از موارد بالینی دنبال می‌گردد (۱۵). در این قسمت به توضیح مختصری از برخی موارد اکتفا می‌کنیم.

الف) پرسش و پاسخ در حین سخنرانی

سوال کردن ساده‌ترین شکل تاثیر متقابل است. بدین منظور استاد می‌تواند سوال یا مسئله ای را برای بحث در گروه ۳-۴ نفری انتخاب نماید و یا از دانشجویان بخواهد تا در رابطه با اطلاعات ارائه شده سوال بسازند یا در این مورد حدس بزنند. آن‌ها می‌توانند نظرات خود را در گروه مقایسه کنند، سپس استاد، مساله را با نظرات جمع حل کرده و به آن‌ها جواب‌های صحیح را بگوید (۳). مزیت این شیوه این است که بحث و بررسی، یک استراحت کوتاه برای دانشجویان است و نیز سبب می‌شود تا دانشجویان با تمرکز بیشتری به درس برگردند. همچنین وقتی جواب توسط ۳-۴ نفر بررسی شود، جرأت بیان بیشتری وجود خواهد داشت (۱۴). بنابراین سوال کردن از دانشجو می‌تواند تأثیرات مطلوبی چون: تأکید، تمرین، خودآگاهی، توجه، استراحت کوتاه و تکرار را داشته باشد (۳). آنچه در سوال کردن مهم می‌باشد این است که سوال باید واضح، هدفدار و مختصر باشد که البته باید ایجاد تفکر نماید و با زمان پاسخ‌گویی کافی و مناسب با سطح درک فراگیران و برحسب حیطه‌های یادگیری طرح شود (۱۴). همچنین باید میزان پرسش و پاسخ با تعداد دانشجویان تنظیم گردد. هر چه تعداد شرکت کننده کمتر باشد پرسش و پاسخ بیشتری بین استاد و دانشجو رد و بدل خواهد شد و بالعکس هرچه تعداد شرکت کننده بیشتر باشد تعداد کمتری می‌توانند در بحث شرکت نمایند، در نتیجه بازخورد کمی به استاد داده خواهد شد (۴).

ب) استفاده از وسایل سمعی و بصری

با تعبیردادن ارتباط از سمعی به بصری احتمال تغییر مناسب در الگوی رفتاری به وجود می‌آید. بزرگسالان نظام آموزش بصری، را بر سمعی ترجیح می‌دهند (۳). استفاده از اسلاید، نمودار، عکس و سایر وسایل صوتی و تصویری باعث بهبود و افزایش وضوح در توضیحات استاد می‌شود و علاقه و انگیزه مخاطبین را افزایش می‌دهد (۱۱). یکی از روش‌هایی که در مرحله سوم استاد می‌تواند به کار گیرد شکستن سخنرانی به بخش‌های ۱۵ دقیقه‌ای است که ما بین آن مدت ۵ دقیقه را به

- آیا آغاز و شروع سخنرانی روشن و جذاب است؟
- آیا بخش‌های مختلف سخنرانی دقیقاً سازمان دهی شده اند و ارتباط معنایی بین آن‌ها وجود دارد؟
- آیا نکات کلیدی و اصلی، واضح و دقیق به هم مرتبط‌اند؟
- آیا مثال‌ها و تصاویری که به کار می‌روند مناسب‌اند؟
- آیا توصیفات و حواشی که به کار می‌روند مناسب‌اند؟
- دانشجویان در طی سخنرانی چه فعالیت‌هایی خواهند داشت؟

- چه نکات وضعی در ارائه ممکن است وجود داشته باشد؟
- برای مقابله با این نقاط ضعف چاره‌ای اندیشیده شده است؟
- آیا دقیقاً می‌داند که با چه نظم و ترتیبی می‌خواهد سخنان خود را عرضه نماید؟
- آیا مدت زمانی را که به بخش‌های مختلف اختصاص می‌یابد تعیین نموده است؟ (۱۲، ۱۳، ۱۴ و ۱۴).

مرحله دوم: مقدمه سخنرانی

در این مرحله استاد سعی می‌نماید با فعالیت‌های درگیر کننده توجه دانشجو را بر روی محتوای سخنرانی متمرکز سازد و از این طریق دانشجویان را درباره موضوعاتی که ارائه می‌شوند و انتظاراتی که از آن‌ها پس از سخنرانی می‌رود آگاه سازد. بنابراین مراحل ابتدایی شروع به سخنرانی بر سه اصل پایه‌گذاری می‌شود:

- ۱- جلب توجه و حفظ آن
- ۲- ایجاد ارتباط با کلاس
- ۳- نشان دادن محتوی و ساختار سخنرانی (۱۱ و ۳)

مرحله سوم: متن و محتوی سخنرانی

پس از مقدمه استاد درباره محتوای آن‌چه که دانشجو قرار است با آن درگیری ذهنی ایجاد نماید سخن می‌گوید (۳). لازم است متن سخنرانی جامع بوده به گونه‌ای که تمام اهداف آموزشی را در برداشته باشد چرا که دانشجویانی که سخنرانی استادشان از جامعیت بیشتری برخوردار است بهتر یاد می‌گیرند. هم چنین متن و محتوای سخنرانی باید از یک سازماندهی منطقی پیروی نماید در این خصوص اسکینر هم معتقد است وقتی مواد آموزشی خوب سازماندهی شوند، یادگیری آسانتر می‌شود زیرا سازماندهی، قدرت درک مفاهیم را افزایش می‌دهد (۳).

در این مرحله علاوه بر رعایت نکاتی چون شور و حرارت سخنران، استفاده از طنز، سرعت بیان، تغییر حالات و حرکات چهره، تبسم و تن صدا و ارتباط چشمی و فعال کردن دانشجو نیز بسیار مهم می‌باشد (۳). در این مرحله، سخنرانی توسط

دانشجویان قابل فهم می‌شود. در سخنرانی جزوات می‌توانند سازمان دهنده مباحث و مکمل محتوای سخنرانی باشند. زمان توزیع جزوات بستگی به هدف سخنرانی دارد. اگر قرار است دانشجویان با پشتوانه دانش قبلی برای شنیدن محتوای سخنرانی آماده شوند، پخش جزوه قبل از سخنرانی مفید است. در صورت کامل نبودن جزوه، توزیع آن در آغاز سخنرانی موثرتر خواهد بود و اگر محتویات جزوه مکمل اطلاعات، برای مطالعه بیشتر است، بهتر این است که در پایان سخنرانی ارائه شود. (۶)

و) استفاده از فیلم‌های ویدئویی ضبط شده و قطعات نمایشی کلیپ‌های ویدئویی یا تصاویر نمایشی اغلب به عنوان جرقه‌ای برای ارتقاء بحث یا تحریک تفکر دانشجویان به کار گرفته می‌شوند. هدف این است که یک پاسخ هیجانی و نیز شناختی در بینندگان به منظور راه انداختن بحث معنادار ایجاد شود. برای مثال می‌توان یک قطعه نمایشی ضبط شده را برای شرح مشکل بیمار مورد استفاده قرار داد و از دانشجویان خواسته شود نسبت به آنچه پزشک و بیمار می‌گویند عکس العمل نشان دهند.

فیلم یا قطعات نمایشی باید خلاصه شده باشند و تنها به منظور بحث روی بخشی از یک مورد آموزشی یا پرسش و پاسخ‌های بعدی ارائه گردند. همچنین قطعات نمایشی ضبط شده برای آزمودن مهارت‌ها و نگرش دانشجویان مفید می‌باشد (۶).

مرحله چهارم: جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

مهارت پایان بخشیدن به یک سخنرانی چیزی است که اغلب نادیده گرفته می‌شود، هر چند که شواهد نشان دهنده این مطلب است که خلاصه کردن و ارتباط بخشیدن، به فهم و یادآوری کمک شایان توجهی می‌کند (۱۱). بعد از اتمام سخنرانی استاد می‌تواند:

- از دانشجویان بخواهد که بعضی از نکات مهم درس را به خاطر بیاورند یا نظر خود را درباره آن‌ها بگویند.
- به سؤالهای دانشجویان پاسخ گوید.
- نکات مهم و اساسی درس را گوشزد و مرور کند.
- پرسش و پاسخ‌هایی را مطرح کند که به سهولت یادگیری کمک می‌کند.
- دانشجویان را به منابعی که می‌توانند اطلاعات مفیدی در اختیارشان قرار دهد ارجاع دهد.
- سخنرانی را با یک اختتام خوب، موثر و مربوط به موضوع

نشان دادن تصاویر پاورپوینت و اسلاید اختصاص می‌دهد و سؤالاتی را در ارتباط با تصاویر مطرح می‌نماید سپس دانشجویان در جهت یافتن پاسخ سؤالات به بحث و تبادل نظر و همچنین همفکری با یکدیگر می‌پردازند (۲).

در هنگام استفاده از وسایل بصری باید در نظر داشت که تمامی نمودارها و شکل‌ها به وضوح دیده شوند و منابع آن‌ها ذکر گردند. همچنین زمان کافی برای ترسیم شکل یا نمودار به مخاطبین داده شود تا آن‌ها با تمرکز کامل به صحبت‌ها توجه نمایند. لازم است به مخاطبین گوشزد گردد که در نمودار به چه بخش‌هایی توجه نمایند (۱۰ و ۱۳ و ۱۴).

ج) همفکری دونفره

استاد می‌تواند یک سوال از دانشجویان بپرسد و قبل از این که کلاس به یک جواب نهایی برسد اجازه دهد که هر یک از دانشجویان با نفر کناری خود روی آن مسئله بحث کند. یک همفکری دونفره می‌تواند سه دقیقه یا بیشتر باشد که آن بستگی به سوال یا تکلیف و زمان کلاس دارد. هم چنین استاد می‌تواند به دانشجویان فرصتی دهد تا سؤالات خود را قبل از بحث در کلاس به صورت کتبی با همفکری نفر کناری پاسخ دهند، سپس از بین جواب‌ها مواردی را انتخاب کرده و درباره پاسخ‌های ارائه شده به بحث و تبادل نظر بپردازند تا به پاسخ نهایی دست یابند. این شیوه‌ای مهم برای ایجاد انگیزه در دانشجویان و ارتقاء به یک سطح فکری بالاتر است (۵).

د) ترتیب دادن مناظره و بحث در کلاس

مناظره به روش‌های مختلف می‌تواند اداره شود. برای مثال می‌توان کلاس را به دو گروه تقسیم کرد، هر دو طرف می‌توانند برای حمایت از دو دیدگاه در رابطه با یک مبحث مورد سوال واقع شوند. در روش دیگر تعدادی از دانشجویان کلاس می‌توانند برای مناظره روی یک موضوع انتخاب شوند تا در جلوی کلاس به مناظره بپردازند و از دلایل شان دفاع کنند و به نوبت می‌توان تعدادی از دانشجویان را انتخاب نمود. این شیوه می‌تواند در بهبود تفکر انتقادی دانشجویان موثر باشد (۶ و ۱۴).

ه) استفاده از مواد نوشتنی

مواد نوشتنی در سازماندهی مفاهیم کلیدی و به خاطر سپردن اطلاعات بسیار کمک کننده است و به دانشجویان اجازه می‌دهد به جای این که تمام لغات سخنرانی را بنویسند بیشتر بر روی مفاهیم مورد بحث تفکر کنند. تحقیقات نیز نشان می‌دهد دانشجویان از سخنرانی‌هایی که با جزوه همراه هستند نمرات بالاتری به دست می‌آورند چرا که مطالب برای

- فرصت خوبی را برای روشن ساختن و تاکید روی مفاهیم و معانی مهم فراهم می آورد.

- باعث افزایش توانایی دانشجویان در تمرینات فکری، حل مسئله، تصمیم گیری و صحبت در زمینه های علمی می شود (۱۷ و ۱۳ و ۵ و ۱).

نتیجه گیری

سخنرانی مناسب سخنرانی است که متناسب با نیاز فراگیران تنظیم شده و بازخورد از میزان یادگیری دانشجویان گرفته شود. استفاده از تکنیک های گروهی، وسایل سمعی و بصری و فیلم های ویدئویی، هم فکری دوفره، ترتیب دادن مناظره و پرسش و پاسخ می تواند در اثربخش تر نمودن این روش موثر باشد. اهداف سخنرانی باید توسط فراگیر فهمیده و درک شده و مرتبط و وابسته با دانش قبلی فراگیر باشد. لازم است سخنرانی به خوبی سازماندهی شده و مراحل آن یعنی آمادگی، مقدمه، ارائه متن و محتوی، جمع بندی و نتیجه گیری رعایت شود. اساتید باید آگاه باشند که قبل از وارد شدن به کلاس های متعدد که ابزاری جز روش سخنرانی ندارند دانشجویان را با مهارت های مرتبط با سخنرانی فعال همچون تفکر جمعی، پرسش و پاسخ، حل مسئله آشنا نمایند. سرانجام به جای این که تلاش کنیم سخنرانی ها را از دور خارج کنیم باید آن را بهبود ببخشیم.

پایان دهد و در صورت لزوم تکلیف درسی برای دانشجویان تعیین کند.

در پایان یک جلسه سخنرانی، استاد بهتر است با دانشجویان وارد مسائل غیررسمی شود تا خشکی و یکنواختی درس کاهش یابد و دانشجویان در جلسات دیگر با رغبت بیشتر شرکت کنند (۱۶).

فواید سخنرانی فعال:

- علوم انتزاعی به واسطه ارتباطات کلامی بهتر از خواندن یاد گرفته می شوند.
- حجم قابل توجهی از مطالب در مدت کوتاهی ارائه می شوند.
- برای ارائه مطالب در گروه های بزرگ مفید خواهد بود.
- باعث برانگیختن و رضایت خاطر دانشجو می گردد.
- بازخوردی به استاد در زمینه نیازهای دانشجو، میزان کسب اطلاعات و برنامه جلسه آتی می دهد.
- دانشجویان مطالب را دقیق تر و آسان تر به خاطر می سپارند نسبت به زمانی که به تنهایی عمل می کنند.
- این روش تا حد زیادی با برنامه استاد تطبیق می یابد.
- با توجه به موقعیت های زمانی و مکانی و مجموعه تجهیزات، بسیار انعطاف پذیر می باشد.
- موقعیت سخنرانی فعال سبب بهبود روابط اجتماعی، ذوق و علاقه، اعتماد به نفس دانشجو شده و احساس تنهایی را کاهش می دهد.

منابع

- 1-Bruce G Charlton. Lectures:a highly effective teaching method. Medical Hypothese 2006; 67: 1261-1265.
- 2-Satheesha B Nayak. The broken lecture: an innovative method of teaching. Advances in Physiology Education 2006; 48:30.
- ۳- شعبانی حسن. مهارت های آموزشی و پرورشی (روش ها و فنون تدریس). تهران: انتشارات سمت. ۱۳۷۱.
- 4- Sullivan rick, Intosh Mc. Delivering effective lectures, jhpiego strategy paper . [dec 1996]. Available from: [http:// www .reproline .jhu .edu /English /6read/ 6training /lecture/ delivering_lecture.htm](http://www.reproline.jhu.edu/English/6read/6training/lecture/delivering_lecture.htm).
- 5- Reynolds S J, Peacock S M. Starting point teaching entry level geoscience interactive lecture . Journal of Geoscience Education 1998; 46 (5): 421- 426
- 6- Yvonne Steinert and Linda S .Snell. interactive lecturing: Strategies for increasing participation in large group presentations . Medical Teacher1999; 121(1): 37-42 .
- 7- Wenzel T J. the lecture as a learning device. Analytical chemistry 1999; Vol 71: 817. Available from: [http:// serc. Carleton. Edu/ resoures/ 1312. html](http://serc.carleton.edu/resoures/1312.html).
- 8- Walters Marian R. Case –stimulated learning whitin endocrine physipology lectures: an approach applicable to other disciplines. AM.J.Physiol 1999; 276 (adv . physiol . educ .(21) :74-78.

- ۹- حاجی آقاجانی سعید، فتاحی زاده لیدا، قربانی راهب، صابریان معصومه. روش‌های موثر بودن سخنرانی در آموزش از دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی سمنان. خلاصه مقالات نهمین همایش کشوری آموزش پزشکی. مجله علمی پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید صدوقی یزد ۱۳۸۶؛ ۱۵(۵): صفحه ۱۶.
- ۱۰- صدیق پور لیلا، حاتمی فرهاد، سهیلی ثریا. Interactive lecturing، ویژه نامه خلاصه مقالات نهمین همایش کشوری آموزش پزشکی، یزد ۱۳۸۶؛ ۱۵(۵): صفحه ۲۲۷.
- ۱۱- عرفانی نسیم، کسمایی فرشاد، میرمیران بهزاد، بیگدلی بهنود. سخنرانی. ماهنامه کمیته دانشجویی مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی MINERVA، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی شهید بهشتی ۱۳۸۲؛ ۱(۳،۴): ۳۱-۳۴.
- ۱۱- صفوی امان کلیات روش‌ها و فنون تدریس همراه با الگوهای جدید تدریس. تهران: انتشارات معاصر. ۱۳۷۸.
- 12- Micheal brook C ,Mckittrick james l : effective lectures, Available from: <http://www.uab.edu/uasoomume/cdm/lectures.htm>.
- 13 – University of Minnesota, suggestions for effective lecture preparation and delivery. Available from: <http://www.1.umn.edu/ohr/teachlearn/resources/guides/effective/index.Htm>.
- 14-Bonwell CC, Eison JA. Active Learning: Creating Excitement in the Classroom ASHE-ERIC Higher Education Report No. 1. Washington DC: Geo. Washington Univ: 1991.
- 15 - Titsworth, B. Scott, and Kenneth A. Kiewra. "Spoken organizational lecture cues and student note-taking as facilitators of student learning." Contemporary Educational Psychology 2004; 29, 447-461.
- ۱۶ - شعاری نژاد علی اکبر. مبانی روانشناختی تربیت. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی. ۱۳۷۵.
- 17- Charlton B G. Science as a general education; conceptual science should constitute the compulsory core of multidiciplinary undergraduate degrees. Med hypotheses summary plus 2006; 66 : 451-453.

Review article

How Well Can We Present an Active Lecture?

Falah S^{*}, Mirhojjati SE.^{*}

^{*} Medical Education Development center, Guilan university of Medical Sciences

Abstract

Lecture is an appropriate teaching method in many circumstances if it engage student in working with the material and following Lecture process. Activites such as take note, think- pair- share, pair, small- group activities, simplified inquiry techniques, and case studies, give a chance to students focus on the material is presented. Also, short content quiz, classroom assessment techniques, summarization exercises, an application quiz, are good options to close a lecture. These activities provide feedback of students learning, homework must be done by students and material will be presented in the next lecture.

Corresponding Author: Falahs, medical Education Development Center, Guilan university of medical sciences
S_falah_b@yahoo.com